

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bályegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyiltér“ rovatban
közleendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltenek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

OSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

OSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyiltéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Társadalmi betegségek.

Az emberi véges elme oktatásai, szellemi és anyagi munkássága a folytonos fejlődés útján bírálat alatt állanak. E természetes rendnek köszönhetjük azt, hogy úgy szellemi, mint anyagi munkásságunkkal a legmagasabb fokot elérni s azt saját magunk és szeretteink javára fordítani életfeladatunknak ismerjük. Akarom legjobb meggyőződéseimből hinni, hogy az emberek azon téren, hol mint munkások szerepelnek, feladatukat teljes odaadással a társadalom javára, önmaguk existenciájának biztosítása szempontjából is, hiven és sikerrel kívánják megoldani.

Szerény véleményem szerint a legmagasabb állású államférfitől kezdve le az egyszerű napzámosig kinek-kinek birnia kell a hivatásához szükséges ismereten kívül jellemmel, mely párosulva a kötelességérzettel, irányítja lépteit az élet útjain. Bármilyen magas állást foglaljon el valaki, csak úgy tesz hasznos szolgálatot a társadalomnak, ha azt hiven be is tölti.

A jó munkás emberre épen úgy szükség van, mint a jó hivatalnokra. Mene-nius Agrippa meséje mily szépen fejti ki, hogy az emberek egymás segítségére vannak utalva!

Hogy pedig az emberek egymáson segítsenek, elkerülhetetlenül szükséges, hogy a kölcsönös bizalom bár részben is meglegyen.

Korunk egyik lényeges betegségének tekintem a bizalomhiányt, mely mind

nagyobb-nagyobb tért nyit magának s mint polyp szívja magához és teszi ez által önzővé az emberek nagy részét. Mig hajdan a cselédet a ház tagjának, a ház buzgó munkásának tekinthetted, ma úgy nézheted nagy részét, mint pénzen fogadott ellenséget; ha munkást fogadsz, nem arra törekszik, hogy erejéhez mért szorgalmas munkája által rajtad segítsen, hanem hogy a napot úgy a hogy eltöltsse. Legkevésbé gondol arra, hogy az ígért bért becsülettel kiérdemelje, neki csak a pénz kell. E gondolat uralg lel-kében reggeltől estig, s boldog az a pilan-at, midőn az áldott napot a kék hegyek mögött hanyatlani látja. E bajtól, melyet tisztességes hangon kötelesség-érzet-hiánynak neveznek, nemcsak az alsó nép-, hanem részben az iparos- és hivatalos-osztály sem ment.

A gazda panaszkodik rossz cselédeire, az iparos dologkerülő, dorbézoló, pontatlan segédeire, a harmadik méltatlan üldözőire, a negyedik zsaroló előljárójára, az ötödik vallástalan hiveire, a hatodik engedetlen, önfejű alattvalóira, s így tovább, lsten tudja megmondani, hány-féle variációt halljuk naponta az elke-seredést okozó eseményeknek. Így volt-e régen is? Nem mondhatnám.

Visszatekintve a közelmultra, alig egy évtized alatt véghetetlen változást észlelhetünk. Gazd'uram ökeme s asszonyom ökeme nem verte pofon Jancsit, ha őket nem nagyságosoknak szólította, hanem olykor-olykor leereszkedve hozzá, együttesen beszéltek meg a végrehajtandó

teendőket. A cseléd így több bizalommal viseltette gazdájához, nem várt mindenre parancsot, hanem mint kiegészítő tagja a családnak, mindent szívesen és teljes odaadással munkált, mivel a ház jóllétét előmozdithatta.

Az iparos segéd, nem számítva a munkaórák számára, dolgozott mindad-dig, míg csak ereje és egészsége kocz-káztatása nélkül tehetette. Az iparos nem-csak mint gépeket hagyta dolgozni segé-deit, hanem mint családatya, gondosko-dott róluk s örködött erkölcsi életük felett. A kölcsönös bizalom sokkal szo-rosabban összefűzte s boldogabbá tette őket, mint a mai divatos kötelékek.

Az igazságot keresők községük elől-járóiban az igazság védbástyájára, lel-készeikben valódi atyjukra és tanács-adóikra találtak mindenkoron, kik úgy az egyesek érdekeit, mint a közös célt tekintve, a hozzájuk fordulót teljes meg-nyugvással bocsátották el maguktól mindenkoron. Itt is csak azt látom, hogy ma a hivatalnok egy rideg gép az előtte álló feladat leörölésére; a lelkész egy jó-akaró tanácsadó, de szavait érteni nem akarják, vagy ha értik is, igen kevesen követik.

Hajdan az ifju legények és leányok a vasárnapi istentisztelet után 11 órától 12-ig mindannyian a templomban ma-radtak oktatásra; ma esze ágában sincs egynek se. Pedig most is mily felséges és boldogító volna, ha a serdülő ifjak minden vasárnap az Isten házában össze-seregelve, a lelki atyától utasítást venné-

nek a helyes magaviseletre, az erkölcsi fogatkozások mikénti kikütlésére, fel-adatuk becsülettel való megoldására nézve.

A mai kor iskolája kellő alapot nyújt az életre szükséges ismeretekből, de ezek betetőzése, az erkölcsi élet irányítása a serdülő ifjuságnál a lelkészre vár. Ré-szemről ettől teszem függővé az igaz vallásosság terjedését, megszilárdulását falun és városon.

A 14 éves kortól a 18—20 éves korig van legnagyobb szükség arra, hogy böl-cssességgel, jóakarattal és szellemi fel-sőbbiséggel bíró egyén befolyásolja, irá-nyítsa ingatag, jóra-rosszra hajlandó emberi természetünket. Tapasztalatból tudom ennek jó hatását, és követését melegen is ajánlom. Annyi respectussal viseltettünk lelki atyánk iránt, annyira szívünkön hordoztuk tanításait és inté-seit, hogy nemcsak egész héten, hanem egész életünkön át vezérszövétneként világoltak azok előttünk.

Ha jó volt e rendszer a multban, bi-zonyosan jó lenne a jelenben is. Az eb-ből származó erkölcsi haszon nagyobb lenne Dárius kincsénél, s ez volna a fel-nőtték igazi oktatása. Ezért mondja Ber-zenyi:

„... minden ország támasza, talpkőve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész:
Róma ledől s rabigába görbed.“

Siculus.

Az erdélyrészi magyar köz-művelődési egyesület választmá-nyai ülése.

November 12-én tartotta az erdélyrészi köz-m. egyesület választmánya megalakulása

A „Székelyföld“ tárczája.

Csevegeések.

(Felolvasatott a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet nov. 14-ki fillérestélyén.)

A vidám madárdal nem tölti be már az erdőket, mezőket; a szorgalmas munkások esti dala nem zavarja a néma csendet. A föld virágokkal és dus kalászokkal himzett sző-nyegét kopár, disztelen szemfödéllel cserélé fel. A dus lombozatú fák a sanyaru szél által megdermesztve, elhullatták ékességüket; nem nyujtanak hűs árnyékot az üdülést ke-reső fáradt vándornak. A természetben elő-állt nagy változás más irányt ad az emberek munkásságának is.

A rét illatos virágait szedő gyermekcsereg most nem a tarka mező üde levegőjét élvezi, hanem a nagytata meséit hallgatja a meleg kandalló mellett.

Férfiak és nők vidám társaságban seregle-nek össze, hogy a hosszú téli estéket szív-vidámított, kedélyt nemesítő eszmecsere-kkel s más hasonló mulatsággal töltsék el.

Igy volt ez hajdan és így van most is. E körülménynek köszönhetem én is, hogy e szép társaság előtt az est programjának egyik pontját sivar eszmefuttatással be-tölthetem.

Hogy a tánczra termett ifjuságot a magya-ros testgyakorlattól sokáig vissza ne tartsam, igyekezni fogok rövid lenni.

Felolvasásom témájául oly dolgot választottam, mely végtelen tág körben mozog és lehet belőle válogatni.

Miután nagyobbbrészt férfiak szoktak fel-olvasni, ritka alkalom, hogy felolvasásuk tárgyául nem a nőket választják. Bárha ki-apadhatatlan az a sok jó, mit a nőkről el lehet mondani, mindazonáltal megbocsátnak nekem, ha ez alkalommal a férfiakról, az ő természetes hajlamaikról, némely jó tulaj-donságaikról fogok röviden megemlékezni.

Azt mondták a jó öregek: „Születni kell mindenre.“ E közmondás hatása alatt kell bevallanunk, hogy belőlünk sok minden is kitelik. Eltekintve a rendes foglalkozástól, kinek-kinek vannak ticskei. Egyik azon elvet vallja: „Borban van az igazság“, a másik lelkesülten biztatja Faraó barna fiait: „Huzzad csak, huzzad csak keservesen“, mire Éhes Jancsi gunyorosan veti oda: „Három cigány ajtó mellett nótát reszel torna helyett“, a harmadik gondtól ment élete örömeit és reményeit így fejezi ki: „Ősi házban, ősi jussban éltemet ha elpipá-zom, mennybe visznek angyalok. Én ma-gyar nemes vagyok!“ No csak várjad, jó fiu! A negyedik, a haragos feleség ütlegei

elől az ágy alá menekülve, a megsértett férfi-bűszkeség hangján kiált fel: „Mégis csak én vagyok ur a háznál, feleség!“ stb. Efféle epi-sodok lehetővé teszik, hogy saját magunkról is beszélhessünk s elmondhassuk, hogy mi Isten remek műveinek egy-egy ritka példá-nya vagyunk.

Schopenhauer híres tudós állítása szerint nemcsak a faj, hanem az egyén sajátosságait is átruházzák a szülők gyermekeikre; sok ekk-latans példával igazolja, hogy az ember mo-rálját, hajlamait, szívét és jellemét apjától öröklí, míg értelmiségének fokát, alakját és irányát anyjától. Ha a gyermek anyjától tul-nyomó értelmet, szellemi képességet örököl, ellensúlyozni tudja az apától nyert szenve-délyeket s a vágyat; a szellemi erő hatalmá-val és erejével mindig lekötve tartja azt. Ugyan ránk pirit ez öreg bölcs is; nyiltan igazat ad e közmondásnak: „Az alma nem esik messze a fájától.“ Oh, mi szegény férfiak, bele kell nyugodnunk, hogy sorsunkat nem kerülhetjük ki; olyanná kell válnunk, mint édes apánk.

Mindig csodáltam, miért mondják szegény atyák annyiszor: „Légy becsületesebb ember, mint apád.“ Itt meg van fejtve a pro-blema. Ha az apa részeges, a fia is az; ha az apa nem fizette ki a korcsmai adósságait, a fia vagy a leánya ugyan ki nem fizeti. Ha az

apa félnyelű, a fia még félnyelűbb lesz. Ha az apa tisztelettel viseltetett a szépnem iránt, a fia is követni fogja. Szóval a fiu hű képmása az apáuk s csakis ott nem, a hol az asszony ur a háznál. Ott a fiu, a mamá-nak egyetlen támasza, kissé elkényeztetett nevelése következtében, nyiltan meri sze-mére vetni az érte küzdő fáradhatatlan öreg atyának a mama sugása után: „Mit ér a hosszú pipaszár, ha végig foly rajta a nyál?“ Természetes, hogy ezért az atya az urfi nad-rágját ugyancsak czifra zsinórral sujtásozza ki, s midőn az elkényeztetett fiam uram zerge-bőr papucsát a vidám társaság méltóságával megegyező fényessé erőlködik varázsolni, egykedvűen veti ő is oda: „Mit ér a subiczkos stílib, ha az ember hibli-hibli?“

Igen tisztelt női társaság! Mindazonáltal ne ítéljen el minket férfiakat, mert mi hibáin-kat örököltük; nevezett tudós szerint a nők vannak hivatva hibáinkat ellensúlyozni, böl-cssességükkel a hiányokat kiegyenlíteni. Ha a bölcs gondviselő által úgy rendeltetett, hogy férfiak és nők közös erővel munkálják a társadalom javát, a nemzeti nagyság eme-lését: úgy a férfi minden hibája mellett is kiérdemel annyit, hogy egy szükséges rossz-nak tekintessék. Védelmünkre felhozom, hogy a közmondás a mi fáradozásaink gyű-möcsétől teszi függővé első sorban a család

óta a 4-ik rendes havi gyűlést. Igen látogatott és élénk volt a tanácskozás, majdnem minden megye képviselve volt.

A pénztáros jelentése szerint október hó alatt befolyt 9618 frt. Összesen az egyesület vagyona nov 1-én 79.908 frt és 88 kr.

A jelentés tudomásul vétetvén, szerfölött érdekes tárgy következett. Kiküldve volt ugyanis egy 7-es bizottság egy munkaprogram kidolgozására. A 7-es bizottság elkészült a valóban nagyszabású munkálatával, melyet fölolvadás után lelkesen megéljenzett a választmány. Végeredményül javasolva van benne még szélesebb működés érvényesítésére egy közművelődési, egy közgazdasági, egy irodalmi és egy gyűjtő szakosztály létesítése. A munkálat maga kinyomatva szét fog küldetni a választmányi tagok közé tanulmányozás s a jövő ülésre való megvitatás végett. A kidolgozás érdeme Concha Győző dr. egyetemi tanáré.

A titkári jelentés szerint a múlt választmány óta 4 vidéki kör alakult, egymint: a szolnok-dobokamegyei (elnök Kornis Viktor gróf), a szebenvárosi (elnök Miklós István), a deési (elnök Diószeghi Géza br.) és a bodolanyeni kör.

Nagy vitát keltett az alapszabályok ama pontjának értelmezése, mely szerint a vidéki választmányok és körök saját tagjaiktól kapott bevételekből 25 százalékot használhatnak föl. — Némelyek ez összeget csak az irodai költségek esetleges fedezésére felhasználhatónak tartották; a választmány azonban elvi határozatot hozott: t. i. a 25 százalékos kulturális önszervezésre fordítható; természetesen csak a fiókok saját bevételeire szól a határozat.

Számos fontos tárgy fordult még elő, úgy hogy az ülés déltől esti 7 óráig tartott.

Nagy örömmel jelentjük, hogy országgrszünk egyik megyéjében minden eddigi áldozatkészséget messze túlhaladó határozatnak nézünk elébe. Kis-Küküllőmegye törvényhatósága e hó 26-án Dicső-Szt.-Mártonban megtartandó bizottsági közgyűlésén 10,000 azaz tízezer forintot fog megszavazni az erdélyrészi közművelődési egyesület javára.

Oly összeg az, mely kétszeresen haladja még a legnagyobb adományt (Debreczen és Kolozsvár városok 5—5 ezer forintját) s

boldogságát, midőn így szól: „Ügyes gazda megszerzi, okos asszony megőrzi.“ Jól tudjuk mi azt is, hogy: „Ki vagyonánál többel adós, semmije sincsen.“ Ezért kiadásainkkal, ha némelykor a barátság oltárára, a humanizáció támogatására áldozunk is, a családi élet megrontására legkevésbé sem munkálunk. Engedje meg a t. társaság, hogy e kis mentességem eltemetése közt a farsang, és e szép hűlgykoszoru felolvasásom után bizonyosan annyira elöitéletes lett, hogy házassulandó kedves öcséimet mind kikoszorázná. Nehogy tehát bajt csináljak a papáknak és mamáknak, jónak láttam enyhíteni vádjaimat. Én már tustem e krízisen és nincs mit féljek.

T. hűlgyeimnek azt tanácslom, hogy sokat ne tudakozódjanak, hogy kedvesük hol járt, milyen volt, szereti-e szivarozni, mulatni, mert úgy soha férjhez nem mennek. Jól tudhatjuk azt tapasztalatból, hogy kinek szive telve, megnyílik a nyelve. Egymással soha se pereljenek, mert rég megvan írva: „Két pörös fél között harmadik az örökös.“ Ne lobbantsák a szemére a szív hurjait felvillanyozni akaró gentlemannak, ki kifogyhatatlan beszédével a világ minden szépségét eléjük varázsolni akarja: „Ki sokat beszél: vagy sokat tud, vagy sokat hazud.“ Eljünk békeességben tehát, mert meg van írva: „Ki mást megbecsül, magát becsüli meg“, s „A milyen a te mértéked, olyannal mérnek viszsza neked.“

Igéretemhez híven én sem fűzöm tovább felolvasásomat, hanem bezárom azt azon hű ohajjal, hogy a t. öögylet áldásos működése legyen messze kiható, mind szellemi, mind anyagi vívmányaiban gazdag. A t. hűlgykoszoru pedig feledje hibáinkat, hogy mint eddig, úgy ezután is becses körükben jól találhassuk magunkat.

csak élend bizonyítéka annak, hogy Erdély közepén fekvő termékeny és gazdag megyénk élénk tudatában van a nagy kötelességnek, melyhez hasonló rég nem fektűt a magyar nemzet vállain.

Háboru.

A mit előre is látni lehetett, bekövetkezett: a sok harcziar hírek komoly háboru lett a vége.

A szerb hadsereg szombaton reggel 6 órakor átlépte a bolgár határt.

Milán király ez eseményt manifestumban tudatta népével, melyre Sándor bolgár fejedelem hadi proklamációval felelt.

Az helyszínről álljanak itt a következő táviratok:

Nis, nov. 14. Tegnap reggeli kilencz órától esti hat óráig tartó miniszteri tanácskozás volt Milán király elnökele alatt, melyben elhatározták a hadüzenetet Bulgáriának, miről Milán király éjféltor Bécsbe küldött távirat utján értesítette Ferencz József uralkodót.

Nis, nov. 14. A háboru kezdetét vette. Milán király Pírotban serege élére állt s maga reggel a szerb elővéd vegyes fegyvernemekkel átlépte a bolgár határt. A miniszterek innen visszautaztak Belgrádba. A fővárosban s itt általános a lelkesedés.

Szofia, nov. 14. Minthogy a szerbek tegnap reggel Bojica és a határ között egy 20 emberből álló bolgár őrszatra tüzelni kezdtek és egy embert megöltek: a bolgár őrszatr egy töltés mögé vonult vissza, honnan tüzelni kezdett a szerbekre, kik közül nyolczat megölt.

Szofia, nov. 14. A határról délután 5 óráig érkezett hírek szerint a szerbek a nap folyamán Czaribrod ellen intézték főtámadásukat. Azt gyanítják, hogy ez oldalon előőrsi csatározás volt, melynek részletei még nem ismeretesek.

Zimony, nov. 14. Eddig érkezett hírek szerint a bolgár hadsereg a czaribrodí síkságon alig fog ellenállni, mert főképen agyukban nagy hiányt szenved; ellenben Szofiatól nyolcz mértföldnyire várják a Dragomán szorosért való döntő ütközetet. A szorost megerősítették és tulnyomó ellenség ellen is megvédhető állapotban van.

Belgrád, nov. 14. A határátlépés Czaribrodnál, Klissuránál és Bregovánál erősebb ellenállás nélkül ment végbe. Trn-Blasina mellett és a Küssendzsilbe vezető uton heves ütközetek voltak. Sokan elesetek és számosan megsebesültek.

A bolgárok mindenütt visszavonultak. A szerb hadsereg már egészen bolgár területen áll.

Konstantinápoly, nov. 14. Sándor fejedelem ma táviratot intézett egyenesen Abdul Hamid szultánhoz, melyben megható szavakkal esedez a szultánhoz, hogy őt és Bulgáriát a mostani válságos pillanatban ne hagyja el. Sándor fejedelem egyuttal ujra biztosítja a szultánt törhetlen hűségéről és hódolatáról.

Szofia, nov. 15. Ma az a hír terjedt el, hogy a szerbek elfoglalták Czaribrodot; azonban hivatalos jelentések szerint Czaribrod körül harc folyt ugyan, de a szerbek a várost még nem vették be.

Nis, nov. 15. A szerb csapatok tegnap este felé heves küzdelem után elfoglalták Czaribrodot. A győzelem híre itt nagy lelkesedést keltett. A szerb csapatok most Czaribrodól és a helységtől északnyugatra fekvő kitűnő országutra térnek, mely egyenesen Szofiaá vezet. Bizton remélik, hogy szerdán, legkésőbb csütörtökön a szerb csapatok bevonulnak a bolgár fővárosba.

Tanügy.

Kovácsna, 1885. nov. 15.

Csia György id. iskolalátogató a magas kormány által látogatására bizott állami, községi és felekezeti elemi iskolákat jelen 1885—6. tanévben meglátogatván, az illető iskolák szellemi és anyagi állásáról és hiányairól megtette jelentését a kir. tanfelügyelőséghez.

A jelentés főbb vonásai ezek:

Az illető iskolák mindenikében kezdetét vette a tanítás folyó évi október 5-én.

A kovásznai állami leányiskola mindennapos tanköteles növendékeinek létszáma 172; a látogatás, illetve jelentéstételkor tényleg iskolába járt 33, kiknek száma 129-re már fölszaporodott. Egy tanerő szabadsággal lévén, a növendékeken ezen hiány kissé látszik.

Az ipartanítónő szintén megkezdte a rendszeres tanítást; de nagyon sajnós, hogy a mindennaposokon kívül ismétlés a járásból egy se, Kovásznáról is nagyon kevés iratkozott be az ipartanításra. Taneszközökkel ezen iskola teljesen el van látva. Egy fő és szembeöltő hiány azonban itt is van, miről külön jelentés lett téve. Az állami leányiskola telke úgy néz ki, mint egy felhagyott régi curia; fennállása óta maig sincs körülkerítve; nyáron át marhák legelésznek a gyepen és háborgatják szünidő alatt a kis leánykakat. Vajjon mi állja útját annak, hogy a vállalkozó megállott a körülkerítési munkával, mit még a múlt évben be kellett volna fejeznie? Ezen kérdés beható figyelmet érdemel.

A kovásznai községi fiúiskola mindennapos 179 tanköteles közül följárt 72, kiknek száma 111-re szaporodott fel. Megjegyeztetik, hogy a tankötelesek összeállítása hiányos. A létező és szükséges taneszközökről a szabályszerű kimutatások külön jelentés mellett az iskolaszék által fölterjesztettek.

A kovásznai gör. kath. felekezeti vegyes iskolában 63 tanköteles közül följár 53. Fortuna György tanító a nagymélt. kultusz-miniszter ur által idei 20,301. sz. a kibocsátott körrendeletnek megfelelőleg tanítja a magyar nyelvet.

Csia György községi iskolaszéki elnök és Komsa Miklós gör. kath. lelkész több év óta tervezik, hogy az iskolákat közössé egyesítsék; remélhető, hogy a jeleni gör. kath. esperes ur nem fogja a szent célt ellenezni, s így az ige nemsokára testté válik. Adja Isten, hogy legyen úgy!

Páván a vegyes községi elemi iskola tanköteleseinek száma 99; tényleg följárt a látogatáskor 33; és jelenleg 66.

Zabolán a mindennapos tankötelesek száma a vegyes községi iskolánál 271. Ezek közül följárt 70 növendék; november 5-ig fölszaporodott a létszám 105-re. A hiányzó taneszközök beszerzése módjáról a tanítói karak felvilágosítás adatot. Az államségély még nem volt utalványozva; a tanítók 4 hó óta nem huztak fizetést.

Ugyancsak Zabolán a gör. kath. felekezeti iskolában följár 15 fiú- és leány-gyermekek a 31 tanköteles közül. Bár Salamon Miklós tanító nem tette le fenn jelzett magas miniszteri körrendelet értelmében a magyar nyelvi képesítő vizsgát, de mert igazolta, hogy ő póttanfolyamon volt, és mert az iskolalátogató előtt bemutatta, hogy ő a magyar nyelvet beszédben és írásban annyira elsajátította, hogy azt elemi iskolában tanítani is képes: az iskolalátogató megtette ebbeli okmányolt külön jelentését, kitüntetvén abban a tanító alkalmazhatóságát.

Ohajtandó volna az iskolák közösítése itt is, mint Kovásznán.

Körös községében 102 mindennapos fiú és leány tanköteles gyermek közül tényleg 88 iskoláztatik. Ezen községi iskolához a hiányzó taneszközök szintén beszerzendők lévén, erre a szükséges felvilágosítás megadatott. Fentnevezett községekben október 25-éig az ismétlősök oktatása még nem volt megkezdve.

Egy tanügybarát.

Irodalom.

A Rudolf trónörökös főherczeg Ő császári és királyi fensége kezdeményezéséből és közremunkálásával megjelenő

„Oszták-Magyar Monarchia írásban és képmen“ című műre vonatkozólag a következő értesítés küldetett szét:

A tudományos kutatás mai színvonalán álló, népies előadásu oly nagy munka kiadása, mely az oszták-magyar monarchiának és a benne lakó valamennyi népnek tükre legyen, volt a terv, mely Ausztria és Magyarország koronáinak örökösét, Rudolf

trónörökös főherczeg Ő fenségét már hosszabb ideje foglalkoztatá.

Igy jött létre a jelen irodalmi vállalat, melynek célja országokat és népeket ismerettni, a monarchia határain belül lakó minden népfaj történeti kifejlődését, nyelvét, kulturája nyilvánulásait a művészetben és tudományokban, munkában, kereskedésben és iparban, sajtószertüségét népjellemenben és szokásokban teljes hűséggel előadni s a népies modorban megírottakat művészi kivitelű rajzokban megeleveníteni.

A monarchia mind a két felét egyaránt átölelő e nagy földadat megoldásához a munkában képviselt szakmák mindegyikére előadók alkalmaztatnak.

E szakelőadók vállalkoztak, hogy az irodalmi munkában közreműködnek s különösen hogy, a mint a munka rendén egyik tartomány a másik után következik, az általuk képviselt szakmára nézve az illető tartományból vagy népfajból alkalmas munkatársakat hoznak javaslatba.

„Az Oszták-Magyar Monarchia írásban és képmen“ című munka tehát az oszták-magyar monarchiának valamennyi országából és népfajából származó legkitűnőbb irodalmi és művészi erők közös műve leend.

Az egész mű 14—15 kötetre van tervezve; mindenik kötet átlag 30 ivre terjed s azonos szöveggel fog megjelenni német és magyar nyelven. A német kiadás szerkesztése Weilen J. tanár kormánytanácsosra, a magyar kiadásé Jókai Móra van bízva.

A német kiadásnak a jelen előrajz alakjában eszközözendő nyomtatását a bécsi csász. kir. udvari és államnyomda vállalta magára. A képek, nagybábára fametszetek, a külön e célra föllállított műintézetben Hecht Vilmos tanár vezetésével fognak készülni. A zinkographiákat és a népviseletek színnyomatot képeit Angerer és Göschl műintézete állítja ki.

A magyar rész és az oszták kötetek magyar fordítása, szintén a jelen előrajz alakjában, a magyar királyi államnyomdában Budapestben nyomatik és adatik ki. A fametszetű képeket az e végre újonnan föllállított műintézetben Morelli Gusztáv tanár vezetésével magyar művészek készítik.

A mű két ívet, vagyis 32 lapot tartalmazó füzetekben, a szöveg közé nyomott képekkel, minden hó 1-én és 15-én fog megjelenni.

Ez év december hó 1-én jelen meg a bevezető kötet első füze, mely kötet Ausztriát és Magyarországot földrajzi, természetrajzi, történelmi és néprajzi tekintetben ismerteti; december közepén azon kötet első füze fog megjelenni, mely Bécs és Alsó-Ausztriát tárgyalja, mire aztán rendre következnek a többi örökös tartományokat ismertető füzetek, váltakozva a Szent István koronája országait ismertető füzetekkel. A magyarországi részből az első füzet szintén december közepén fog megjelenni.

Hogy e munkát mindenki megszerezhesse, s hogy az az oszták-magyar monarchiában valóságos népi könyv lehessen, egy-egy füzet ára 30 krban lön megállapítva.

A munka terjesztésével, mint bizományos, a Révai testvérek könyvkereskedő cége van megbízva.

„Az Oszták-Magyar Monarchia írásban és képmen“ füzei minden hiteles hazai könyvkereskedésben kaphatók lesznek.

A postai szétküldés könnyítése végett, különösen oly helyekre való tekintettel, melyekben könyvkereskedő nincs, a közrebo csátással megbízott könyvkereskedő cég előfizetést nyit e vállalatra, még pedig: 10 füzetre 3 forintjával, 20 füzetre 6 forintjával.

Az előfizetések legcélyszerűbben postai utalványon küldhetők be a Révai testvérek könyvkiadóhivatalába (Budapest, IV. váczutca 11. sz.).

Az előfizetők a füzeteket bérmentve kapják meg.

Felhívás

Kézdi-Vásárhely és vidéke közönségéhez a háromszékmegyei „Erzsébet“ árvaleánynevelő intézet érdekében.

A vezetésünk alatt álló háromszékmegyei „Erzsébet“ árvaleánynevelő intézet 12 évi

ernyedetlen munkássága után azon pontra jutott, hogy teljesen kiépítve és felszerelve, most már nagyobb kiterjedésben folytathassa emberbaráti hivatását, mit eddig csak csekélyebb mérvben teljesíthetett. Visszatekintve intézetünk 12 évi pályafutására, azon állandó meleg érdeklődés, melylyel a multban a közönség árvaházunk iránt viselkedett, édes reménnyel és bizalommal tölt el a jövő iránt s hisszük és reméljük, hogy a szeretet melege, mely kezdő intézetünket zsenge fejlődésében ápolta és fejlesztette, erős támasza leend további pályafutásában is. Intézetünk nagyobb kiterjedése, a közelebről eszközölt nagymérvű építkezések, a kor igényeinek megfelelő új berendezés annyira igénybe vevők csekély alapvagyonunkat, hogy mi kénytelenek vagyunk egy évtized után először ismét a melegsivű emberbarátok áldozatkészségéhez fordulni. Az intézet árváit oly czélből küldöttük ki, hogy jótékony adományokat gyűjtsenek, kiket midőn a közönség szíves pártfogásába s jó indulatába ajánlunk, azon reménynek adunk kifejezést, hogy az a közönség, mely sohasem szünt meg intézetünk iránt érdeklődéssel viselkedni, ez alkalommal is sietni fog jólelkű áldozatait szent ügyünk érdekében meghozni.

A háromszékmezei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet igazgató bizottsága nevében
Kézdi-Vásárhelyt, 1885. nov. 5.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.
Nagy Károly,
igazgató.

Különfélék.

— Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület választmánya Csik-Szeredában is végre valabára megalakul és pedig Imets F. Jákó ur, a csiksomlyói főgymnasium köztisztviselőben álló derék igazgatójának kezdeményezése folytán. Ugy látszik, hogy a somlyóiak kezdeményezése vagy közreműködése nélkül nálunk, a megye székvárosában, már semmi sem is történhetik meg, nem jöhet létre. Felhívjuk hát a somlyói intéző körök becses figyelmét a Csik-Szeredában létesítendő kisdedovódára is. A közigazgatási bizottságnak október havi ülésében referálva lett ugyan, hogy a kisdedovó megnyitására a kellő intézkedések megtételek, de történni nem történt semmi. Sok baba közt elvesz a gyermek!

— Sovány eredmény. A „B. H.” írja: Az erdélyrészi közművelődési egyesület iránt a magyar társadalom nagyon szűkeklően viseli magát. Szegény, hogy így van, s hiba volna eltagadni. Ahhoz, hogy az egyesület óriási czéljainak csak részben is megfelelőhessen, hogy Erdély visszahódításához csak hozzá s foghasson, két millióra van szükség. S vajjon mennyi gyűlt össze eddigélő — most, mikor az egész sajtó a legnagyobb agitációt fejtette ki? Hitvány 80,000 forint, sőt még annyi se, mert eddig csak 79,908 forint van befizetve. Van ezenkívül még 300,000 forint — aláírva, de ezt hat év alatt kell befizetni, s kérdés, hogy befolyik-e mind? Magyarok, így nem mentjük meg magunknak Erdélyt! Az oláhoknak is megvan a maguk könyv- és nyelvtérjesztő egyesületük 5 frt tagsági díjjal, s az erről szóló oklevelet arany rámba foglalva minden paraszt ember házában ott láthatni, sőt lapunk egy barátja egy erdélyi főispán bérésénél is látta. Van is évenként annyi jövedelme a félig titkos alapnak, a mennyit mi magyarok tökében befizettük, nem is számítva a különböző oláh nemzetiségű bankok és takarékpénztárak által az oláh faj megszilárdítása érdekében hozott áldozatokat. Azokon a vidékeken, a hol oláhok a magyarokkal érintkeznek, az oláh pénzintézetek nagy figyelemmel kísérik a birtokviszonyokban beálló változásokat, s ha valami magyar birtok eladásra kerül, okvetetlen megkaparintják. Aztán fölösszítják s a parcellákat csakis oláhoknak adják el 20—30 éves törlesztésre. Ez a procezsus már évek óta tart s ily módon sok ezer hold magyar föld lett oláhoké. Ez mind aggasztó dolog, mert a kiké a föld, azoké a haza s megakadályozására a magya-

rok még sem tesznek semmit. Vajjon milyen eszköz kellene hozzá, hogy a magyar társadalom komoly tudatára ébredjen annak a mérhetetlen nagy veszedelemnek, a mi Erdélyt fenyegeti?

— Hymen. Csiki József kézdívasárhelyi ügyvéd mult szombaton tartá esküvőjét a közörségben álló özv. Nagy Lázárné sz. László Móni urhölgygyel. Boldogságot és megelégedést kívánunk e házassághoz.

— Szvoboda Béla, az ojtózi vesztegintézet derék ifju igazgatója, mult hétfőn vezette oltárhoz kézdívasárhelyi Dobál Pepi kisasszonyt. Áldás kísérje e szép frigyet!

— A kézdívasárhelyi jótékony nőegylet ismét egy szépen sikerült fillérestélyt rendezett a mult szombaton, mely népességre és kedélyességre nézve méltó utódja volt a megelőző estélyeknek. Az elért fényes eredmény teljesen a buzgó rendezőknek, özv. Dr. Longhy Angeloné és Nagy Dónesné urhölgyeknek és Szentiványi Kázmér háziurnak köszönhető, kik ép oly fáradszónak tevékenységgel igyekeztek a közönséget összehozni, mint a mily lekötölező szívéllyességgel teljesíték rendezői tisztüket. Az estély programját Kelemen Elek nyitotta meg egy szépen, rokonszenves hangon előadott szavallattal. Ezután Nagy Károly árvaházi igazgató tartott egy sikerült, érdekes felolvasást. Végül a szokásos táncvígáalom rekeszté be a szép estélyt, mely hajnal felé ért véget.

— Fillérestély. A kézdívasárhelyi jótékony nőegylet folyó hó 21-én szombaton a kézdívasárhelyi tanácsház dísztermében fillérestélyt rendez. Rendezők: Székely Jánosné, ifj. Jakab Istvánné, Kovács Irma, Booskor Kálmán. Műsor: Szaval Perényi Julia k. a. Felolvas Dobay János ur. A rendező bizottság ez alkalommal kézimunkákból egy kis tárlatot rendez s végül egy „csinos gavalér”-t fog kisorsolni. Kezdeté fél 8 órakor. Belépti díj 20 kr. Műsor után táncvígáalom.

— A Romániavari köteendő vám- és kereskedelmi szerződés magyar tervezete — amint értesülünk — a kereskedelmi miniszteriumban befejezéséhez közeledik. A különben kész tervezetnek még csak néhány pontjára nézve szükséges, hogy az azon pontokkal összefüggő iparérdekek közvetlenül tanulmányoztassanak. A kereskedelmi miniszter e végből kiküldötte Turóczy Adolf pénzügyi főtanácsost Brassóba, mely városnak és vidéknek iparviszonyait legkövetlenebbül érintendi az új szerződés.

— A zágoni ev. ref. egyházközségben néhai Demeter Sámuel halálával üressébe jött papi állomásra a következők jelöltettek ki a pályázottak közül: Borbáth Pál dálnoki, Földes György papolczi, Gönczi Lajos koronkai és Révai Pál nagybacsoni lelkészek; továbbá: Bodor János (alsernátoni), Csekme Ferencz (zabolai) és Nagy Elek akad. papjelöltek, és végre Benkő Gyula gymnasiumi segédtanár Székely-Udvarhelyről. A szokásos próbák e hó 22-én veszik kezdetüket. Tudósítónk megjegyzi, hogy mint a fejleményekből látható, Borbáth Pál, az egyh. szónok, Révai Pál, a politikus, és Földes György, a helyi szülött között lesz nagy valószínűséggel a választás, mert mind a három kitűnő tehetség a maga nemében, minél fogva bajos is lesz közülök választani.

— A csiksomlyói olvasókör folyó évi nov. hó 24-én az erdélyrészi magyar közm. egyesület javára a volt „székház” nagytermében zártkörű háziás táncestélyt rendez. Rendezőség: Booskor István, Dapsi Frigyes, Erccsényi Béla, Glósz Miksa, Pál Gábor és Székely József. Belépti díj: személyjegye 1 frt, családjegy 1 frt 80 kr. Jegyek előre válthatók Hary Géza ur kereskedésében Csik-Szeredában és este a pénztárnál. A kitűzött nemese czélra történő felülízetések köszönettel fogadtatnak. Kezdeté fél 8 órakor. A t. közönség kiváló figyelmébe ajánljuk ezen mulatságot a szent czél érdekében is.

— A miniszterelnök jubileuma. Tisza Kálmán miniszterelnöksége tízedik évfordulójának megünneplésére az országgyűlési szabadelvű párt rendező bizottságot küldött ki, — a főrendi- és képviselőház szabadelvű párti tagjaiból — mely az «Orsz. Ért.» szerint eddigélő a következő intézkedésekben állapodott meg: Az ünnepélyességek f. évi november hó 29-én tartatnak meg és pedig:

délélőtt gyülekeznek — később köztudomásra kozandó órában — a szabadelvűpárt Doroty-tya-utczai körében, az országgyűlés mindkét házának szabadelvű párti tagjai s ama párttagok, kik külön más küldöttségnek nem tagjai. Innen történik az indulás a várba, a miniszterelnöki palotába, hol a pártnak e czélra választott szónoka id. Vay Miklós br. koronaőr és főrendiházi tag fog beszédet intézni a miniszterelnökhöz s a párt nevében az emlékermet s az albumot, melyet ez alkalom emlékére a párt rendezőbizottsága készítettett, fogja átadni. Ezután fogadja a miniszterelnök mind ama tisztelő küldöttségeket, melyek e czélből jelentkeznek; végül az egyleteket és magánosokat, abban a sorrendben, mely e végbőlszintén idejekorán fog közhírré tétetni. Ugyanaz nap délutáni 2 órakor a városi vígadó termében díszbeáll, melyre nézve a rendező bizottság legközelebb külön fogja rendelkezéseit közhírré tenni.

— Az oklándi postarablásról, melyről annak idelén megemlékeztünk, a következő hiteles adatokat írják Oklándról a „K. K.”-nek: Az oklándi posta Sz.-Udvarhelyről e hó 1-én délután 2—3 óra közötti időben indult ki a rendes postai küldemények kivül 400—500 frt pénzküldeménnyel, melynek nagy része az oklándi kir. járásbírósi személyzet rendes havi járandósága volt, a melyet rendszeren a hónap első napján szoktak — megelőzőleg is — küldeni. Megérkeznie kellett volna Oklándra 6—7 óra között, tehát most ősszel este. A legközelebbi községet Homorod-Szt.-Pált alkonyatkor hagyhatta el s arra a helyre, hol a büntetett elkövetetett, a sötétség beállta idejében 6 órakor érkezhetett. A gyilkosok a kétkerekű postaszekéren csendesen jövő és semmit sem sejtő 22 éves postaleányt fejszefokkal verték le s ütötték agyon, a holttestet az ut közepén hagyták, a lovat szekérrel együtt az utvonaltól mintegy 400 lépésnyi távolságra a szentpáli legalón félrevezették, ott szintén nyílt helyen a postaládát fenékén feltörték, egy nagyobb és egy kisebb küldeményt magukkal vittek, melyeket a karácsonfalvi határszélen felbontottak; pénz nem találván, a leveleket nyílt helyen megsemmisítés nélkül hagyták. Tehát pénzhány nincs; de szándékosan előre tervezett rablással megölték egy embert, megzavarták, félelmesebbé tették a személy- és vagyonbiztonságot; az előbbiért teljes elégtételt kér és vár a gyermekét vesztett szülő és a megye minden lakója, az utóbbira nézve megnyugtatót, és ez meg is adható. Megadható, mert 8 napi folytonos, oadadó szakavatott vizsgálattal sikerült Sándor Albert kir. albirónak a letartóztatott 6 gyanus személy közül a tetteseket kiválasztani s őket teljes bevallásra bírni.

— Az országos állatösszeírás alkalmával a földművelési miniszteriumhoz begyűlt anyagot már statisztikailag földolgozták s kitűnt, hogy az utóbbi években a magyar fajta szarvasmarha általában nagy mérvben szaporodott, míg a nyugati fajta majdnem oly mértékben fogyott. A juh- és sertésállományban szintén nagy szaporodás mutatkozik. E változások oka, valamint ezzel kapcsolatban az egyes megyék különböző közgazdasági ágaiban észlelhető állapot felől a földm. miniszterium közelebbi adatokat akarván szerezni, az egyes megyékre vonatkozó állatösszeírasi kimutatásokat kérdőívek kapcsán megküldte az összes gazdasági egyesületekhez.

— Ferencz Péter nevű honvéd unjoncz f. hó 13-án Csik-Szeredában ismeretlen okból felakasztotta magát.

— Bodor Márton (lapunk f. évi 90. számában tévesen Bodor Ferencz iratott volt), a pünkösdi gyilkosság tettesét, a csikszeredai kir. törvényszék f. hó 13-án rablással párosult szándékos emberölés büntetéseért élethossziglan tartó fegyház büntetésre ítélte. Szöcs Márton kir. ügyész vádindítványában rablógyilkosság miatt kötél általi halálbüntetést indítványozott. Kir. ügyész és ifj. Molnár József védő-ügyvéd felebezték.

— A bolgár fejedelem szeptember 18-ika óta kétséggel egyike Európa legérdekesebb embereinek. Ha Szerbia hadizenete és a konferencia határozatai daczára megcsi-

nálja Nagy-Bulgáriát, még egy újabb Nagy Sándor is válhatik belőle. Csakhogy akkor persze még Macedonia is kicsi, pedig arra Battenberg Sándor ez idő szerint még legfeljebb csak titokban vágyakozik. De hogy vágyakozik, nagyon valószínű, mert erélyes, tette kész ember, valódi uralkodó jellem. Egy levelező a következőket írja róla: „A fejedelmet láttam egyszer az utcán sétálni. Előtte néhány lépésre egy bolgár egy öreg törököt inzultált. Az öreg mozzim csendesen ült szivarozva, a bolgár pedig lágy sült tökkel hajigálta. Az efféle mulatozás akkor itt a muszka-bolgár rendőrség hallgatag beleegyezésével egész divat volt. A fiatal fejedelem meglátta ezt a tréfát s mind a törököt, mind a bolgárt, mind az ott ácsorgó rendőrt bekisértette, és olyan drasztikus igazságot szolgáltatott, akár csak egykor Mithad basa. Járta a kancsuka jobbra-balra, a rendőrpáncsok pedig kénytelen volt elutazni... A bolgárok alig hasznavehető, nehezen kiképezhető ujonczokat is alig bírnak beszerezni elegendő számmal. Mind e bajon a fejedelemnek kell segíteni, csak az ő személyes, fáradszón munkásságának sikerül az, hogy ez ugynevezett önkénytesek, a mint jöttek, szét nem züllensk. A bolgár nép, ha van, a ki parancsolni tud, igen hasznavehető jó katona. Ezt tudja a fejedelem és e szerint is bánik velük, de imádják is, félnek is tőle. Senki észre nem veszi, senkivel nem tudatja, hova megy, csak egyszer Filipopoliszban, egyszer Várnában, egyszer Ruscukban, Sumlában vagy a Sipkában terem és jaj annak, a kit hányagságon kap rajta. A multkor Ruscukban termett, megvacsorált, lefeküdt, de már két órakor reggel fölkel, lóra ült és egyes-egyedül kivágta a jó távoli táborba, riadót fuvatott és a parancsoknak oda szolt, hogy ha tíz perc alatt minden ember fegyverben nem lesz, úgy „mi ketten számolunk”; és fegyverben voltak. Az igaz, rossz pap lett volna belőle, nagyon rövid predikációkat tart, hanem az ige rendszeren jól ki van választva.”

— A kipottyan tanfelügyelő. Az ut rögös, a hintó döcög, a lovak köhögnek, mert görhősek az istenadták. Dörfel (Sopron m.) táján már épen hogy szundikálva haladtak és álmodoztak a föld vonzós erejéről, a dörfeli sár ragaszkodásáról, meg a kora ifjuságuktól, csikó koruktól óta nem látott abrakos tarisznyáról. Dörfeltől aztán Köhalom, Harka felé egészen másképp ment a dolog. A dörfeli csárda előtt a kocsis (soproni fiakkerek) megállott és jelenté a hátul ülő uraságnak, hogy ő bemegy egy kicsit folyékony halmazállapotú égető üdítőt élvezni. Épen félóráig tartott az élvezés, s János kocsis úgy berugott, hogy táltosoknak nézte a görhéseit, az eddig szomoruan gondolkozott konyafüli „Nónius”-fajtákat. „Elkésünk János!” — szolt a nagyságos ur. „Nem a’, nagyságos uram; „lángi” — fogtak ezek a czoczők — úgy megyünk mindjárt, mint a szél!” És való igaz, ha a kocsisnak a kezéből a fejébe üt, hát a gyeplőn át valahogy átszarmazik abból egy kicsi a lovakba is. Köhalom felé köves az ut és nem sáros; a táltosok meg úgy röpltek, mintha a nehézkedés törvényei nem is ő reájok illettek volna, hanem valami másra, pl. a János kocsis fejére. „János, elvesztünk valamit, — ne hajtson oly vesztettül!” — „Nem a’ kérem alássan” — és hajtott tovább, hogy csak úgy zugott. Egyszer aztán, úgy Harka táján, hátra néz János, s nagyot bámul; a nagyságos ur nincs, elveszett. S megtörtént az eset, hogy Sopronmegye királyi tanfelügyelőjét, Szabó Károly urat, elvesztette a saját kocsis. A tanfelügyelő ur a vesztett hajtásánál kibukott a kocsiából, s aztán — hasztalan kiabált; János kocsis nem hallotta, úgy zugott a hintó.

— Egy játékos, a ki vesztett. „Árverés haláleset következtében”, ez volt kiírva a napokban a párisi „Hotel Drouot” hirdetési tábláján. Összegyűlt a sok zsisbáros, üzér, szegényebb polgár, ugorkafára kapott tőzsde-ügynök, mind árverezni jött az olcsó portékára. A nagy udvarban ott hevert egy palota egész butorzata, összevissza, porlepetten. Drága garnitúrák, kínai vázák, művészi kéz festette képek: mindegyikük egy szerelmi sóhajról, emésztő szenvedély-

ről, mámorító édes örgöngésről regél. A párisi „viveur”-ök egyik legelőkelőbbje, L. volt birtokosuk. L-t Mounte Lina, a veszedelmes szírién tette híressé, a kiből a párisi férfivilág ép úgy istenítette a művésznőt, mint az érzéki szép asszonyt. Milliók olvadtak el, mint a frissen esett hó, forró kis kezében; szív, vagyon, becsület, élet, neki játkész volt mindez, kacagva dobta kárhazatba egyiket a másik után. L. kezébe adta mindezt: szívét, vagyonát, becsületét, még életét is. Örült vállalatokba vetette magát hallatlan vakmerőséggel, csak hogy a szírién lábához rakhassa az így szerzett pénztömeget. Ő volt az alapítója a „Cercle artistique de la Seine”-nek, ő szerezte meg annak igazgatójának Lepère minisztert. Ennek tudta nélkül s nevének palástja alatt a „cercle”-ből óriási játékarlagot csináltak, melynek L. volt a bankárja. Milliókát szerzett ez a tisztességes színű gazság, de Mounte Linának ez sem volt elég s L. adósságot adósságra halmozott. Egyszer csak bele ütött a mennykő a „cercle”-be. A bűnös játéknak a nyomára jöttek, L. fő jövedelmi forrását elvesztette. Az első kavics megcsúszott a lába alatt s ő hanyatt-homlok zuhant le a kárhazatos örvénybe. Adósságait nem tudta fizetni, s ekkor Mounte Lina egy illatos billett doux-n tudatta vele, hogy rögtön távozni kellett Párisból, mert Pétervárra szerződött. Szív, vagyon, becsület oda volt már, egy volt még hátra: az élet. L. oda vetette azt is. Az nap éjjel szíven lötte magát. A szőnyegről felmásták a vért s most már a dobort is elűtötték felette a Hotel Drouotban. Mounte Lina pedig éneklé Pétervárott a sanszonettot.

— Egy téglából épült lakás, mely 5 szoba, pince, padlás és 1 szin, illetőleg istállóból áll, a jövő évi április 24-től bérbe adandó. Bővebb értesítés lapunk kiadói hivatalában Kézdi-Vásárhelyt nyerhető.

RÖVID HIREK.

A keresk. miniszter felszólította a kiállítókat, hogy kiállított tárgyaikkal járuljanak hozzá a megalapítandó keresk. múzeum gyűjteményéhez. — Megfagyott egy mékai ember a napokban, a hogy Puj felé igyekezett. A hóvihár, mely utólré, oly nagy volt, hogy fákat tördelt ki, s a szerencsétlen egy méternyi hó alatt találták meg. — A berlini magyar egyület jövő év január havában ünnepli meg fennállásának 40-ik évfordulóját. — A Marton-ludakat a pozsonyi zsidó hitközség küldött-sége csütörtökön adta át Bécsben az udvarnál. E ludajándékozás hagyományos szokása a pozsonyi zsidó hitközségnek. — A postalamb-tenyésztőkhoz a ker. miniszter felhívást intézett, hogy jelentsék be, mennyi galambot tartanak; az állatokra a hadügyminiszteriumnak van szüksége. — Negyszer bukkott R. A. kolozsvári ruhakereskedő, csak hogy a negyedik bukásról napnál fényesebben kiderült, hogy család bukás volt s R. urat elfogták. — Brüsszelből jelentik, hogy az ostendei kikötő bejáratától néhány órányira egy nagy tengeri hajó elégett. A legénységet megmentették. — Bányavásárlás. A rudai aranybányát megvásárolt francia társaság újabbán a boiczai bányákat is megvette. A társaság egy év alatt 600 ezer frtot vett be a bányáiból. — A himlő pusztit Szatmáron, s az iskolákat és árvaházakat mind bezárták e miatt. — Az inség Tiroiban a mult havi árvek miatt általános. Különösen az Ets folyó mentén nagy a nyomor; a király 35 ezer forint adományozott a károsultak javára. — A szénsav áldozata lett Miskolcson három ember: Kmety Mihály, ennek fia és Bucsán J. csizmadia; a szerencsétlenek ujjborral teli pinczébe mentek le s a kifejlődött szénsav mindannyiukat megfojtá.

Meglepő új mozgalom érezhető hazai szépirodalmunk minden terén. Ifjabb erők lépnek untalan a versenytérre, új irányok támadnak és buzgó kiadók pártolása által oly vállalatok létesülnek, melyek évtizedek óta pangó nemzeti irodalmunkat alig remélt magaslatra emelik. E nevezetes mozgalomnak központjává a „Gondúzó” című szépirodalmi hetilap vált, mely 1 frt 50 kr csekély áron az újabb magyar regény és beszély legkifinomottabb termékeit nyújtja egybe foglalva, hogy belőlük a jelen magyar társadalom képe teljes elevenességgel áll elénk. Előttünk fekvő legújabb megjelenő 5—8 számban mindenképp előtt a lap főmunkatársának Tolnai Lajosnak két rajzra hívjuk fel a t. olvasóközönség figyelmét. Vitorla kisasszony methodusa” Molière-i gunynyal festi és teszi neveltségessé egy fővárosi delnő élődi furfangjait. A „Jobb úgy” pedig erős jellemzés mellett oly rendkívül megalapozott kisrajz, minő talán ez első rangú írónk tollából sem került még ki. Folytatódnak az említett

számokban Abonyi Lajos regénye „Az utolsó kuruczvilág”, Beniczky Bajza Lenkéé „A vér hatalma”, Vértési Arnoldé „Csiricsári francián ur ő méltósága” és Belot Adolf francziából fordított regénye „A kigyó”. Költeményeket találunk Endrődi Sándortól, Majthényi Flórától, Inczédi Lászlótól és Lipsey Ádámotól. A kisebb elbeszélést és rajzot képviselik: Mikszáth Kálmán: „A képviselőház karzatáról”; Balázs Sándor: „Antal és Amália” (humoros elbeszélés); Gabányi Árpád: „Mama” (elbeszélés); Madarassy László: „A volna” (amerikai életkép); Kistelegi Ede: „Vidra vize”; Thewrewk (Török) István: „Meg kell házasodnom” (humoros rajz); Szini Péter: „Csajka Miska menyecskeje” (népies elbeszélés) sat. Mind e regények és beszélyek részint hazánk történetéből, részint a jelen társadalmi életéből vannak merítve, vagy érdekes lélektani kérdéseket fejtegetnek és gazdag festés, elragadó elbeszélő hang, kedves humor vagy ostorozó szatira által tűnnek ki. Ajánljuk a kitűnő vállalatot mindenkinek, ki az újabb irodalmat gyönyörködtető és mulattató elbeszélésekből ismerni kívánja. A kiadó mindenkiért ingyen és bérmentve szolgál munkatársaságával, ki a végett levelező lapon hozzáfordul. Az előfizetési pénzek a „Gondúzó” kiadóhivatalába küldendők Budapesten, dob-utca 14. szám.

Szilágyi István jubileuma. Szilágyi Istvánnak, a híres m.-szigeti tanárnak, ki folyó hó 17-én ülte tanárkodásának 40 éves jubileumát, — arcképét találjuk az „Ország-Világ” legújabb, 46-ik számának az élén, szépen megírt jellemrajzzal Gerevich Emil tollából. Ezt követi Rákosi Jenőnek „A tragikum” című most megjelenő könyvéből mutatónak a „Kegyencz” (humoros elbeszélés) álláspontot foglal el a Kegyencz-ről eddig kifejtett véleményekkel szemben. A lap többi közleményei következők: „Költő barátomhoz”, költemény Szabó Endrőtől; „Elrejtve mélyen”, beszély Szépfaludi Ö. Ferencztől; „A reklámokról”, Keleti Lajostól; „Vis-à-vis”, rajz a diákéletből, Tábori Róbertől; „Puky Péter”, Seress Imre, a „Hári János Iláza” szerzőjének balladája, melyet a Petőfi-társaságban olvastak fel; „A kollektor”, regény a székely népeletről, Benedek Elektől; „A hétről”, Székely Huszártól; „A hajléktalan”, költemény Palágyi Lajostól, Pataky László ily című képehez. A képek közül nagyszabású a „Műtárlatban” című. Ezenkívül művészi egy kép a „Mesélő Aesopus” című. E számban találjuk a nemrég elhunyt id. Esterházyi Miklós gróf jól sikerült arcképét is. A gazdag és változatos rovatok következők: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállításokról, könyvpiac, nők világa, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények. Az „Ország-Világ” előfizetési ára: január—decemberre 10 frt, január—júniusra 5 frt, július—szeptemberre 2 frt 50 kr., június—decemberre 5 frt. Az „Egyetértés”-sel együtt: egész évre 28 frt, félévre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy óra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallás irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendők, kecskeméti utca 6-ik szám.

A közönség köréből. *)

Válasz a martonfalvi levelező urnak.

A „Székelyföld” idei 91-ik számának „Különlék” rovatában a martonfalvi levelező azt írja, hogy az odaváló községi bivalbikát szemlére vitték s az állatorvos azt teljesen egészségesnek találta, s másnap aztán az egészséges állat meghalt torokgyíkban. Eből kifolyólag az állategészségügyi szemléknél nagyobb figyelemre hívja fel az illetőket.

Levelező urnak, ki az elhullott bikának kórisméjét torokgyíkban állapította meg, tudomására kívánom hozni, hogy azon betegségben nemcsak másnap, tehát 24 óra múlva, hanem két óra múlva is elhalhat, sőt akárhányszor van, hogy azon betegségben szenvedő állat mintegy gutaütést rögtön elhull, mit csak szakértői boncolás után lehet felismerni.

Ezen esetről bátor vagyok kérdezni, hogy az elhullott állatot ki boncolta, hogy a betegség oly határozottan lett torokgyíknak megállapítva?

A torokgyík ép úgy, mint sok más betegség, külső behatások eredménye is lehet; vajjon a szóban levő állat Martonfalváról

*) Ezen cikkért a felelősséget csakis a sajtóhatósággal szemben. Szerk.

Csernátomban és onnan vissza hajtása közben nem részesült-e oly bánásmódban, mely azonnal feladhatta az érdemes állatnak a néhai nevet? Mindezt természetesen az orvosszakértői boncolás lett volna hivatva kimutatni, nem pedig levelező ur, a ki, meglehet, azt sem tudja, hogy a torokgyík az állatnak a torkában van-e, vagy pedig a farkában.

Azt hiszem, leghelyesebben teszi, ha szakmája mellett marad és nem elegendik oly dologba, a mihez nem ért.

A vizsgálaton jelenvolt egyik állatorvos.

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dobay János.

Sprencz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Csak a Richter-téle

Pain-Expeller

horgonnyal

a valódi és az a készítmény, mely által a közönség és csúsz eseteiben az ismeretes meglegő gyógyszeredmények érettek el. E rég jónak bizonyult házi szer 40 és 70 kr. a legtöbb gyógyszerárban hapható. Főraktár: Gyógyszerár az arany országhoz, Prága, Altstadt.

* Budapest Török J. gyógyszerárban. Kovásznán Grosz Károly gyógyszerárban. Kézdi-Vásárhelyt Szabó Albert könyvnyomdájában.

Sz. 5075—1885.

Árverési hirdetmény.

Oroszfalu község tulajdonát képező ugynevezett „Fortyogó” fürdő az 1886., 1887., 1888. évre haszonbérbe kiadandó lévén, az nyilvános árverésen fog eszközöltetni, melynek Oroszfaluban a község házában megartandó határidejűl ezennel f. évi november hó 27-ének d. e. 9 óráját tűzöm ki.

Árverezni ohajtók 200 frt évi haszonbérnek 10%-át az árverés előtt letenni tartoznak.

A további feltételek Oroszfaluban a község házában, valamint alattirtnál is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhelyt, 1885. november 6-án.

Gábor Péter,
szolgabíró.

1—3

Sz. 4741—1885.

Árverési hirdetmény.

Almás község szesz és szesz italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 23-án délelőtt 9 órakor a község házában megartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirtotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhelyt, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,
szolgabíró.

3—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

Márkosfalva község szesz és szesz italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délután 5 órakor a község házában megartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirtotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,
szolgabíró.

3—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

K.-Sztkatolna község szesz és szesz italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délelőtt 9 órakor a község házában megartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, miszerint árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirtotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,
szolgabíró.

3—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

Hatolyka község szesz és szesz italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délelőtt 11 órakor a község házában megartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirtotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,
szolgabíró.

3—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

Martonfalva község szesz és szesz italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délután 3 órakor a község házában megartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirtotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,
szolgabíró.

3—3

A „Betegbarát” című röpiratban számos házi szer van ismertetve, melyek sok éven keresztül megbízhatóknak bizonyultak s ez okból a legmeglebbebb ajánlatra méltók. Minden betegnek ismerni kellene e röpiratot. Különösen pedig azokat, a kik közönségyben vagy csúszban, tudósorvadásban, ideggyengeségben, sápkórban stb. szenvednek, arra figyelmeztetjük, hogy az egyszerű házi szer által nagyon gyakran még az úgynevezett gyógyhatlan betegségek is megszüntek. A ki a „Betegbarátot” olvasni kívánja, az irjon egy levelezőlapot Richter kiadó-intőzetnek Lipcsébe, mire a röpirat megküldetik. A megrendelőnek ez költsége nem kerül.